

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
 Égész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Ujév.

Zombor, december 30.

Sirba hajlik ez az elaggott esztendő és készül elődjeihez térni.

Békességben született ez az esztendő és a remény tartotta felette a keresztvizet. Amikor meg elhagyja ezt a siralomvölgyet, komor fény világít utolsó utján, — fény, melyről nem tudjuk, nem-e a harcok fáklyáitól ered?

Béke és harc! Az egyik után egész életünk során áhitozunk és azt szakadatlan háboruskodással akarjuk magunknak kivívni, a másik ott settenkedik lépten-nyomon, hogy előlje bennünk a legnemesebb érzéseket, amelyekkel lelkünket magasabb szférákba emelni törekedünk.

De nyüzög-pezség, forr és kitör az emberi akaratérő féktelen kicsapongásaival és nem talál nyugvópontot, legfőképpen egy-egy ünnepen, melyet még csak a hívők egyre fogyó serege becsül meg.

Nem akarunk elmélázni a múlton, mert az se volt jobb a jelenél. Az emberi szenvedély, a kiméletlenség esztelen hajlama tán még jobban ki volt fejlődve, mint ma. Bizonyosság rá a világtörténelem, mely bőven van telítve évekig tartó háborúkkal, kegyetlen zsarnokságokkal, véres forradalmokkal. Emberi vér, emberi élet nem volt egyéb Csáky szalmájánál, úgy hogy aki a „régii jó idők“ dicsőségét magasztalja, azt bátran lehet felületességgel, elfogultsággal vádolni.

De vajjon lehet-e másrészt az idők javulását nyugodt lelkiismerettel dicsérni? Csakugyan annyira finomultak, annyira nemesbültek az erkölcsök, hogy megelégedve ta-

pasztalhatnók az emberiség magasztos feladatának teljesítését? Őlükbe nyugtathatják-e már kezüket a humanizmus előharcosai azzal a nyugodt öntudattal, hogy most már nincs mit tenniök, a küzdelem véget ért és békesség van a földön?

A felelet erre kielégítő nem lehet. Hisz a jelszó: harc! Harc népek ellen, harc osztályok ellen, harc egyének ellen. Harc uton-utfélen!...

Ismét elértünk életünk egyik befejezett szakaszához. Ne törődjünk az utszéli torzalkodásokkal, ne vessünk ügyet a hevesen felcsapó hullámokra, melyek magasabb szempontból tekintve oly kicsinyesek, szabaduljunk a szánalomraméltó szenvedélyek hatalmától s az imént lefolyt karácsonyi ünnepek hangulatának hatása alatt bizunk az Égben, hol nemcsak dicsőség, hanem az az igazi boldogság is honol, melyet ide a földre kívánunk magunknak s mely tényleg meg is lesz itt, ha el tudjuk vetni magunktól azt az alantas felfogást, melyet a szüntelen élet-harc reánk tukmál.

Ha ezzel a szilárd szándékkal lépünk az új esztendőbe, az a jobb idők hajnalhasadását fogja jelenteni s nem kell tartanunk attól, hogy dúló harcok pusztításai képesek lesznek kiirtani belőlünk azokat a nemes érzelmeket, melyek az Isten képre alkotott embert minden más élő lénynek fölébe helyezik.

Akkor csakugyan jó és boldog korszak lesz az új esztendő, s teljesebbé fog menni az az őszinte óhajunk, mellyel összes olvasóinkat, jóakaróinkat és jóbará-

tainkat köszöntjük, tiszta szivből kívánván mindnyájuknak:

„Boldog újévet!“

Zombor, december 30.

Lukács László vállalkozása.

Lukács László deznált miniszterelnök a karácsonyi ünnepek buzgón felhasználta tárgyalásokra. Tanácskozott Wekerlével, Kossuthal, gróf Andrássy Gyulával és gróf Zichy Aladárral is, de ezeknek a tanácskozásoknak semmi különösebb jelentősége nem volt. Az érdembeli tárgyalásokat a Justh-párttal folytatta s hétfőn ellenőrizhetetlen forrásból — ezért figyelembe sem vettük — azt a hírt terjesztették városunkban, hogy a megegyezés teljes s a kormány már is megalakult. A hír az ünnepi munkaszünet alatt felhízalt kacának bizonyult. A valóság az, hogy a megegyezés lehetőségében a tárgyaló felek erősen biznak, mert a tárgyi és személyi nehézségeket, amik még fennforognak, mindkét részről elháríthatóknak tartják. A legfőbb tárgyi nehézség az önálló bank kérdése, melynek 1911-re való felállításától Justhék nem hajlandók tágitani. Az egyes tárcák betöltése tárgyában is vannak még eltérések. A belügyi és a pénzügyi tárcát Justhék maguknak követelik, holott amazt a király 67-es politikus kezébe óhajta bizni, emezt meg Lukács nem hajlandó átengedni. A tárgyalások ezen stádiumában Justh azt kívánta Lukácstól, eszközöljön ki részére kihallgatást a királynál. Lukács Justhnak e kívánságát nyomban teljesítette, úgy hogy mikor e sorokat írjuk, Lukács és Justh már készülnek a király elé járulni. Justh most harmadizben próbálkozik azzal a nehéz feladattal, hogy a királyt megnyerje az önálló banknak; sikerül-e neki harmadszorra, vagy pedig ő hajlik meg a király megoldási módzata előtt, hamarosan elvlik.

M o r á l.

Ha manapság valaki arra szánná rá magát, hogy valamennyi magyar politikai lapot egymás után elolvassná, azt hiszem olyanformán érezné magát az utolsó cikk után, mint akit a szobájában nyitva feledett gázcső hatásától elkábultan ép az utolsó pillanatban visznek a levegőre s nem biztos benne, hogy ezen a világon van-e vagy a másikon?

Ha visszagondolunk a csak nemrég mult nagy, nemes nemzeti küzdelemre, hol a haza legjobbjai az élén az

egész nemzet mint egy áttörhetlen ércfal állott ellent minden ellene irányuló támadásnak s ha látjuk, hogy az akkor támadt ideáljaink miként omlanak össze, mint a jégoszor, ha a nap sugarai nyaldossák körül, — önkéntelenül fölmerül lelkünkben a kérdés: merre van hát az igazság?

A magyar sajtó legtekintélyesebb képviselői komoly cikkeken fejtegetik a helyzet áldástalan voltát. Mások azon fáradoznak, hogy a ma élő legnagyobb embereinket, dicső nevek viselőit úgy tüntessék fel, mintha azok a legmegbízhatlanabb egyének volnának.

Olyan vádak röpködnek a levegőben, melyek semmiesetre sem alkalmasak a haza polgárait valamely helyes meggyőződésre vezetni; de nagyon is alkalmasak megdönteni a bizalmat, a hitet minden iránt, a mi örök becses bir a nemzetek életében. Megteremtenek olyan közerkölcsöket, midőn senki embertársában őszintén nem bizik, mikor a tekintély megszűnik, tág teret nyitva a nemzetközi profétáknak, kik mint az éhes oroszlan járnak körül, minden alkalmat kihasználva elveik érvényesítésére.

Ha a napi sajtóban minduntalan felbukkanó sejtelmek valóra válnak, közeledik ismét a nagy nap, mikor a szavazó polgárok az urna elé járulnak, hogy képviselőjüket a fórumra kiküldjék.

Ezen gondolkozva, önkéntelenül eszembe jut a nemrég élvezett, a hazafiság fényében pompázó, az ember lelkét, szívet reménnyel eltöltő, fölemelő bácskai nemzeti ünnep, a Schweidelszobor leleplezése. Ott álltunk a szobor tövében. Az ezernyi tömeg lélekzetét visszafojtva leste az ünnepies pillanatot, mikor a megyének remek palotájából

kivonult a teljes diszkiséréttel a képviselőház akkori elnöke, Justh Gyula, vele Kossuth Lajos fia, Rákosi, meg a többi ragyogó diszmagyarban pompázó, ünneplő vezérférfit. Hogy lestük a szót azoknak ajkáról, akiket addig közülünk csak keveseknek adatott alkalom hallani!

Mint a forró nap sugaraitól kiaszott anyaföld a langyos eső csepjeit, úgy szívtuk magunkba a hazaszeretetre tanító gyönyörű buzdító szavakat. Az a tárogató a foronyban! Mintha rég mult dicső emlékek sóhaja sirt volna végig a tejjel-mézzel folyó Bácsország székvárosa felett!

S midőn felhangzott ajkainkon a nemzet legszebb imája, nemcsak az ajkáról, hanem valóban szívünk legmélyéről tört elő a fohász: „Isten áldd meg a magyart!”

De forró imánk úgy látszik nem jutott el a mindenható trónusáig; mert ime újból kezdődik a harc. Új jelszavak! Új küzdelmek! De a folytonos küzdelemben megtaláljuk-e a helyes utat? Vagy ismét ellenséggként áll szemben a barát a baráttal, a rokon a rokonnal? És akik közös, magasztos érzelemben ott a vértanu szobránál egygyé olvadva kértük a mindenható áldását, átkunkkal ajkunkon fogadjuk-e ismét azt, aki nem a mi zászlónk alatt indul polgári jogait gyakorolni?

Valóban vakmerőség volna azt állítani, hogy a nemzetek életében szükségkép előforduló küzdelmek létjogosultsága a civilizáció magasabb fokán megszűnik. Nem.

A küzdelmek folyni fognak időtlen időkig; de kiszámíthatlan veszedelem fenyegeti azt a nemzetet, amelyből kirtjuk a nagy férfiai iránt való bizalmat,

amely nép végre is azt hiszi, hogy nincs senkije, akinek higgyen és minden tanácsadó-jában csak ellenségét fogja látni; mert a folytonos gyanúsításokból végre is azt a következtetést vonja le, (nem tudva kinek higgyen) hogy alighanem egyiknek sincs igaza. Ha pedig ez az idő elkövetkezik, késő lesz a megbánás; mert a nemzetet ideáljaitól megfosztani annyit tesz, mint a fát gyökerestől kivágni. Hogy aztán helyén új fa nőjön, ahhoz sok idő, sok ápolás, sok gond és jó esztendők kellenek.

Hejh pedig — képletesen szólva — mikor lesz a magyarnak jó esztendeje?

Farkas Ferenc.

Reflexiók „a törvénytisztelet hiánya” című vezércikkre.

A „Bácska” folyó év és hó 14-én megjelent 95. számában napvilágot látott fenti című cikket magam is nagy érdeklődéssel olvastam s abban sok igazságot találtam.

Legyen szabad azonban az igen tisztelt cikkirő ur szives engedelmével elmondanom azt, amiben nem értek egyet a t. cikkirő urral.

Az engedékenységet mindenkor mint a meghódolás jelét tekinteni, kissé tévedés, mert az igen sokszor tulajdonképen nem egyéb, mint a mások irányában tanúsított lojalitás és előzékenység. Cikkirő rosszalja „a tudatlan, tanulatlan és feltűnésre vágyók tanítását”, holott századunk felvilágosodott korszakában a nevelés és tanítás a tudományok népszerűsítése által, mely célra utonutfélen társadalmi egyesületek és szellemes felolvasások történnek országszerte a közműveltség előmozdításával, a világ minden részében az emberiség tudásvágyát és értelmének és erkölcsének finomodását akarják elősegíteni.

Hogy az alsó néposztály elvadulása egyes helységekből annyira szembetűnő, annak alapja csakugyan a vezető férfiak kislelkűségében, mondhatnám a közügyek iránt

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Az ünnepi hét.

Egy heti időközben két nagy és jelentős ünnep...

Nyissatok be a kunyhóba, melynek rozszant födele és dűledező falai alig elég, hogy megvédjék az elemek haragjától; ki közéjük húzódik s kérdjétek: mennyiért, miért mondana le a karácsonyestről?

Még a fővárosban is, hol minden csak divat és fényezés, az egy ünnep megőrzése eredeti jellegét: a szeretetet, talán azért, mert hősei — a gyermekek, kiknek szíve nem ismer mást, mint ártatlan örömeiket. Mi kár, hogy egy estére szoritkozik ez az ünnepély és mire a zöld gallyak közé tűzött apró gyertyák elhamvadnak, az élet szigora eltörli a kedves óra benyomásait, mint a gyermek ujjja az aranyat, melylyel a jó anya az érték nélküli csecsebecsüket megszépíteni, csillogokká tenni igyekezett.

Ki a szánandóbb hát? Azok, akik oly hamar elvesztik, vagy mi, kik nem is élvezük, nem is ösmerjük e hét gyönyöreit.

A keresztény vallásnak csak egy, mint valamennyi elődének megvan a maga miszticizmusa s a tömeg szívére ez mindig mélyebb hatással lesz, mint észére egy Massillon ékes szóllása vagy egy Voltaire bölcselke-

dése. A képzeletet sohasem fogja legyőzni a tudás, mert amaz az álom, ez... a valóság! Van-e ember a föld hátán, kit az utóbbi teljesen kielégít? Van-e pálya, melynek nincs göröngye, szív, melynek nincs fájdalma, szem, mely sohasem könyezett, ajk, melynek mosolyát sohasem üzte el panasz és sóhaj? A valóságban, az életben nincs! Mindezek oly kincsek, miket az álom tündére bir és osztogat, midőn a képzelet varázsvesszejével megérint és láttat velünk csodadolgokat, mik boldogsággal töltik el keblünket és miket, noha csalódás, semmiség az egész, többre becsülünk és százszor jobban szeretünk az élet apró örömeinél...

Az élet oly bőven termi a keserű csalódásokat... ne fosszátok meg ama kevéstől, melyek amazokat, ha nem is ellensúlyozni, de pillanatokra legalább feledtetni hivatják.

Hol vannak azok a szép esték... hány hosszú, eseménydús év örvénye fekszik közöttük és a „ma” között, midőn szorongó szívvel lestük, mit fog hozni a minden évben megjelenő Jézuska, de elfeledtük megcsókolni a kezét, mely az isteni ajándék legméltóbb közvetítője, a földi szeretet legmagasabb kifejezése lévén ez egy szó: anya? Hol vannak, a szélrózsa melyik irányába sodorta őket az események szüntelen zajló, vég nélkül hullámzó tengere? A pajtasok, a játszótársak, kik sóvár szemmel nézték a sok cifra holmit,

s kikkel hetekig elcserebélünk, míg a farsangi fánkok új táplálékot nem adtak gyermekünk fantáziának? Hol vannak a házibarátok, kik család nélkül élve, idegen tűzhely lángjához kényszerültek menekülni, hogy legalább láthassák a boldogságot, mit saját lakásuktól megtagadott a végzet? A cserje, melynek párját karácsonyfául vágják ki számkra, hatalmas fává nőtt azóta és nem ismer rá többé, akinek fejszéje halált osztogatólag csattogott körül három évtizeddel előbb. Szobánk csendes, mint a sirt és kandallóban egyet-egyet perceg a lombán égő hasáb, mintha a férges hallanók, mely a korporsó födelén rágódik... És eszünkbe jut Heine ama felséges költeménye, melyben a költő veszélyes nagy útról térvén meg, az erdő mélyében ábrándjainak engedi át lelkét. A képzelet eléje tárja nyájas kis szobáját, a szobában a reá váró nőt és a szőnyegen játszó gyermekeket s midőn azután örömitasan nyujtja feléjük remegő karjait, egy vén fához ütődik magára hagyott paripája s a vén fa gunyosan kacagva kiált a költőre:

„Mi után a szived epedez,
Nem látod, csak botor álom ez!”

Ez a vén fa a valóság, nálunk is itt van s ha átengednők magunkat a csalfa képeknek, miket az ezüstszakálu emlékezet és pajzán unokája: a remény örökké munkás kezökkel festenek elénk, hihetőleg szintén

„nem törődöm“-ségében rejlik. Régi magyar közmondás s mindig igaz is marad, amit az alsó néposztály ajkáról hallani alkalmunk van, ha közöttük járunk: „fejétől bűdösödik a hal“. Ennek megcáfolására kell a vezető embereknek igazságosoknak, erélyeseknek, fáradhatlan munkásságuknak, a közügyek iránt őszintén, minden mellékérdek nélkül, érdeklődőknek lenniök. Jó példával előljárni magaviseletük, tiszta erkölcsi életük által minden eljárásukban és tettükben. Valamint a rosszul nevelt gyermekek láttára önkénytelenül is elgondoljuk, hogy a szülők hanyag nevelése és gondatlansága az oka, miszerint a gyermekek rossz viseletűek, gonoszak, a jó utról letérnek: úgy községeinkben is az az Isten adta nép kitől vegyen példát, ha nem azoktól, kik őt nevelik, vezetik, befolyásolják; kitől mástól tanuljon, mint vezető és vezérembereitől!

Ha látja, hogy annak nyájias viselete csak kétszínűség; ha tapasztalja, hogy azok sokszor bort isznak és vizet prédikálnak, vagy hogy az erkölcsiéget oldalba rugják; az igazságot a furfang és félrevezetés váltja fel: lehet-e akkor csodálkozunk, hogy a szem előtt levő példa ragadoságánál fogva ők is utánozzák vezéreik példait, így fertőződik meg a kezdetben jóindulatu, minden iránt fogékony népnek naiv gondolkodás módja, viselete, törvény és személy tisztelete, ezért súlyod le aztán és lesz semmivé a „tekintély“; a naiv őszinteséget felváltja és nyomon követi a tetetés és álszemérem, a becsstelenség, a hamis tanuskodási hajlam, így terjed járványszerűen a rossz emberi tulajdonságok özöne és sokasága. Ekkor azután már hiába beszélünk az emberiség legnemesebb és legfenköltebb sajátságairól, hazafias erényekről, nagy lelki tulajdonságok megelőzésének módjairól, pl. a korcsmai kerüléséről, pedig éppen ezen utóbbit kívánja előmozdítani éppen Wekerle azon intenciója is, hogy az alsó néposztályt szülőtermelésre buzdítja, hogy saját termésű és jó bort ihasson.

Igaz, hogy ez által más közgazdasági célt is szolgál, úgy hogy szülőtermelés által a föld értéke emelkedik; a földadó és fogyasztási adó, tehát a kincstár jövedelme szaporodik. Az alsó néposztály saját termésű borát

megszólalna és reánk kiáltana valamelyik sarokból: „Botor ember, mire való e botor álmódosítás?“ Hiába! Minden örömmel van ellensége; még a képzelt, még az álmódosított örömmel is. Ha más nem: az idő, mely nem kimél semmit. Magát sem és a vén Saturnus már köszörülű törét, melylyel egyik magzatát ismét felkoncolni készül.

Furesa tünemény, hogy ezredek óta űzi az idő önmérsztő mesterségét és mégis az év utolsó napjaiban bizonyos megilletődés fog el és mintha az elköltöző évvel egy-egy megszokott alak távoznék körünkől, uszályába kapaszkodnánk és visszatartanók, ha rajtunk állana.

Pedig e kimulás oly zajtalan, oly észrevétlen, oly költői. Ma még ezüsfürtökkel hajtja le fejét és holnap ifjan ébred fel. Ma lassan mászó hernyó, holnap színes, eleven, tarka pillangó. Ma még utolsó, holnap első! Mi szép volna, ha az ember is így halna meg, ha egy éj csodatette lenne, hogy boldogan öleljük keblünkre, kit pár órával előbb zokogva sirattunk. Vajjon hová fejlődnek a világ? Pusztítanak-e egymást? S kik lennének többen: a halál örök álmát, vagy az újjászülő ébredést óhajtók-e?

Én bizony nem tudom! Az ember szeret élni és száz közül kilencvenen örömet koppintának a Párka körmére, midőn lolójával életök fonalát elmetszeni készül.

otthonában családi körében fogyasztván, a korcsmai látogatása legalább részben ritkább lesz. Továbbá boldogult professzor, Fodor József, a budapesti Tudomány Egyetem néhai európai híru tanára felolvasásaiban igen sokszor hangoztatta, hogy a korcsmai borok fogyasztása nemcsak hamisított volta miatt ártalmas, hanem a sok fogyasztás miatt válik veszélyessé az által, hogy korcsmai verekedések, erkölcselenségek és rossz szokások gyakorlására ad alkalmat és a közbiztonságot is veszélyezteti a keletkező különböző bűntények által. Ha tehát az alsó néposztályt vagy egy község népét, annak erkölcsait, szokásait, vagyoni és szellemi állapotát vizsgálni akarjuk, első sorban azt kutassuk, milyenek az illető nép erkölcsi és szellemi vezérei, milyen példát mutatnak a nép vezetői és oktatói, milyen tetteket mivelnek azok? Azoké a felelősség.

Ezek pedig, mint az élettapasztalat tanúsítja, ahelyett, hogy egymással, egymás mellett békességgel összeférnének, egymás ellen törnek, rontják egymás tekintélyét s akkor panaszkodnak, hogy nincs respektusuk a nép előtt.

Hát így nem is lehet, ha ők maguk lerombolják, pellengérré állítják nemcsak magukat, hanem a hivatalt és tisztséget is, amit viselnek; ahelyett, hogy a tekintélyüket megalapító műveltebb elemet összetartanak, azok ellen hajsztát rendeznek, mivel önző érdekeiknek, úgy vélik, utjában állanak, ezért kell nekik a népet is félrevezetni és vélt ellenségeikre ráusztatni.

Ilyen vezetők nem törődnek semmit a közüggyel vagy a község jövőjével; mit nekik a lakosság életérdekének felvirágoztatása; de inkább keresztülgázolnak mindenkin, ki őket szándékukban gátolni igyekszik és a közjó érdekét hangoztatni merészli. Céljaik önző elérésére képesek minden rendelkezésükre szolgáló eszközt és módot felhasználni, felsőbbiségüket hamisan és galádul informálni és félrevezetni, míg végre egyszer csak gyalázatos működéseikről lehull a lepel s ott állnak lelki szegénységük tudatában siváran.

Ne okoljuk tehát könnyedén azt a szegény népet, az sem lehet külön, mint a vezetői. Ezért lehet például tapasztalunk

Panaszkodunk, sopánkodunk, szidjuk a zsarnokokat, a fináncokat, az exekutorokat és minden egyéb rosszat, de azért ragaszkodunk a nyomorult léthez és félünk a haláltól. Ha oly nyugodtan tudnánk halni, mint az idő, egyes emberek elvesznének, de a halálban újja születnék az emberiség s miként az időnél, a halált nyomban követné a föl-támadás.

Óh, mi szép ábránd ez! Szinte hallom mögöttem a „vén fát“:

„Mi után a szíved epedez,
Nem látod, csak botor álom ez!“

Igy azonban úgy kell fogadnunk az évfordulót, amint az beáll. Jókívánásokkal, melyeket legtöbbször csengő ércre kell felváltanunk és jámbor óhajtásokkal, melyeknek konzekvenciája hajthatatlanságban szenved, rendszerint maradván — jámbor óhajtások. Reménységgel, melyet a folyton fogyó, de mégis egyre erősödő idő rozsdával von be és végül ama lankadatlan törekvéssel, hogy a sors tévedéseit, amelyekért magunk oly kevésé tehetünk, onerejünkkel kijavítsuk. Dacolva a mostoha sorssal és szívósan küzdve ellene, végre el fogjuk érni, hogy ami után a szívünk epedez, nem lesz többé hotor álom.

azt, hogy az országos Hitelszövetkezet falus fiókjai, melyek jó szándékból azért alapítottak, hogy népünket a takarékosághoz és vagyongyűjtéshez szoktassák, eszközül szolgáljanak a köznép eladósodására. Ugyanis egyes intézet vezetőférfia, aki fizetését a forgalom percentje szerint kapja, csak azon dolgozik, hogy mentől több kölcsön folyósítsák, tehát boldog-boldogfalant rábeszél, hogy vegyen olesó kölcsönt s ne adja el pl. a gabonáját még most. Így a tudatlan beugrik a vezérnek s nem gondolva arra, hogy nagyon könnyű kölcsönt felvenni, de roppant nehéz visszafizetni, adósságot csinál. A telekkönyvben házakra és földekre történt betáblázások mutatják a hitelszövetkezet áldásos működését. Ezt persze nem tudhatja a központból a könyvek és számadások vizsgálására kiküldött tisztviselő, ezt nem kutatja senki, csak panaszkodunk, hogy a nép eladósodott, kívándorol, a földeket bevándorló idegenek veszik meg, pusztul az őslakó s parcellázásokról és földéhségről beszélünk.

Ezért gondolják meg a nép vezetői, hogy mit cselekszenek.

Törekedjenek a népet az egyenes és igazság utjain vezetni, önzetlenül szolgálják a közügyet és jóindulattal a népet, ekkor maradandó szép emléket biztosítanak maguknak, előmozdítják a közjót, felvirágoztatják a község s általános lesz a jólét, amit minden igaz hazafi tiszta szívvel kíván. **Dr. L.**

Előfizetési felhívás

„B Á C S K A“

XXXIII. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 korona.
Negyedévre . . . . . 3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyedévre . . . . . 2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

H I R E K .

Kinevezések a honvédségnél.

A király a magyar királyi honvédség tartálékában 1910. január 1-ével hadnagyokká kinevezte a következő tartalékos zászlósokat illetve hadapródokat: Perndl Adorján, Rónai Sándor, Pollák Ernő, Porgányi Gyula és dr. Ozsvár Vilmost a szabadkai 6. honvédszázadhoz; továbbá Ruzs Imre, dr. Bacsich-Giraldelli Icilió, Conlegner József és Gombár Tivadart a szabadkai 4. honvédszázadhoz.

Szabad lyceum. A zombori szabad lyceumban vasárnap, 1910. évi január hó 2-án délután 5 órakor a városháza dísztermében dr. Kohlmann Dezső főgimn. tanár tart előadást. Az előadás tárgya: Rembrandt. Színes vetített képpel.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök Kerék József orsovai járásbírói irnokot a titeli járásbíróhoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

Uj gazdakörök. A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszterium az apatini, gádori, gombosi, veprődi, bácsgyulafalvai gazdakörök alapszabályait jóváhagyta.

Tűzoltó közvacsora. A január 22-iki tűzoltó közvacsora az előkészületekből itélve nagy sikerűnek ígérkezik. A védők fényes sora, a rendezőség vezérkarának és nagybizottságának buzgólkodása magában hordja a siker biztosítékait s reményt nyújt arra, hogy a tűzoltó közvacsora a farsang legsikerültebb mulatsága lesz.

Jegyzőválasztás Ószivácon.

Ószivác község sokéremű jegyzője, Zsupánszky Lyubomir — mint már annak idején jeleztük — nyugalomba vonult és örökébe új jegyzőt fogtak választani az ósziváciak jövő év január hó 5-én. Folyó hó 29-én összejöttek a község képviselőtestületének tagjai és barátságos megbeszélés tárgyává tették, hogy a közeli választáson kit választanak meg a község jegyzőjévé? Az értekezleten résztvettek az összes képviselőtestületi tagok és egyhangú határozattal kimondták, hogy dr. Bikár Nénád zombori ügyvéd mellett fogtak állást foglalni és őt fogják jegyzővé megválasztani. Dr. Bikár Nénád megválasztása egyhangulag, közfelkiáltással fog megtörténni.

Városi közgyűlés. Zombor város törvényhatósági bizottsága ma, december hó 31-én délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A m. kir. belügyminiszter intézkedése a város részére megállapított állami segélyösszeg folyósítása, s ennek kapcsán a városi tanács jelentése ezen ügyben tett intézkedések iránt. 2. A város polgármesterének előterjesztése Lippert Ferenc bizottsági tag elhalálozása folytán az 1910. évi városi legtöbb adót fizető bizottsági tagok sorába egy póttagnak behívása iránt. 3. A város polgármesterének jelentése Mérő Ignác bizottsági tagnak 1910. évi legtöbb adót fizető bizottsági tagsága tárgyában. 4. A városi tanács jelentése a hatósági mérlegek bérbeadásáról megtartott árverés eredménye iránt. 5. A városi tanács jelentése a behajthatlan aszfalthátralékok miként leendő fedezése végett teendő intézkedés iránt.

Szilveszter-estély. A zombori kaszinó-egyesületi dalárda folyó évi december 31-én eddigi szokásához híven ismét megtartja tombolával egybekötött Szilveszter-estélyét. Feleslegesnek tartjuk a dalárda mulatságát előre méltatni, hisz városunk közönsége ismeri a dalárda hagyományos mulatságait, amelyek fesztelenség, jó kedv tekintetében utólráhatatlanok. A műsor maga olyan, amely a legmagasabb művészi igényeket is kielégítheti, mert a rendezőségnek sikerült közreműködésre Csavojác János hegedűművészt, Csavojác Paula zongoraművészt és Inhoff Józsefné kiváló műkedvelő énekest és dr. Németh Arturt megnyerni. Éjfélkor tombola lesz. A műsört imitt közöljük: 1. Liszt F.: Csata előtt. Férfikar. 2. Pablo Sarasate: Fauszt ábránd. Előadja hegedűn: Csavojác János, zongorán kíséri: Csavojác Paula. 3. Schmidt F.: Magyar népdalok. 4. Ábrányi K.: Esti dal. Éneklő: Inhoff Józsefné, zongorán kíséri: Marschall Béla. 5. Egressy B.: Beteg leány. Férfikar. 6. Gaál F.: Cseh dalok. Előadják: hegedűn Csavojác János, cellon dr. Németh Artur, zongorán Csavojác Paula és harmoniumon Tomcsányi Aladár. A pártoló tagok a pártoló tagsági jegy 2. szelvényével válthatják meg jegyüket este a pénztárnál. Belépődíj 2 korona.

Csendélet Bácsbokodon. Harbeit Ferenc és Hülzli József bácsbokodi legények a napokban fényes nappal pofonokkal intézték el a köztük felmerült differenciát. A pofozást végignézte csakhamar az egész utca népe és az ifjak a nyilvánosság előtt produkálták magukat egymás arcán. Hülzli volt a gyengébb, a küzdelem végén az ő arca volt a pirosabb. Harbeit már befejezettnek tekintette az ügyet és elindult. Hülzli ekkor kivette a kését és orvul rátámadt ellenfelére. Kétszer Harbeit balkarjába szurt és harmadszor is szurásra készült, de ebben megakadályozták. Hülzli ellen a csendőrség az eljárást megindította.

Uj egyesület. „A bácsalmási járás községi tisztviselőinek egyesülete” címmel Bácsalmáson december 26-án egy új egyesület létesült, a melynek célja a községi tisztviselők egyesítése és szervezése, közös érdekeik előmozdítására. Az alapszabályokat a közgyűlés végleg megállapította, a tisztviselőket, választmányi és felügyelő-bizottsági tagokat is megválasztotta. Elnökké Petrekanits Antal, jegyzővé Kókay Károly, pénztárnokká Huszár Lajos; választmányi tagokká: Friedl Gyula, Huszár Akos, Ispánovics Dániel, Kobelrausch Kálmán és Törekgy Gábor; felügyelő-bizottsági tagokká: Gábris Dezső és Krix Márton választattak meg.

Hirlap árverés. A zombori polgári kaszinó egyesület az általa előfizetett hirlapokat — negyven darab — szombaton, 1910. évi január hó 1-én 4 órakor s esetleg vasárnap január 2-án ugyancsak 4 órakor nyilvános árverésen alberletbe adja. Az egyesület tagjait az árverésre ezuton is meghívja az elnökség.

A kártya. Bácsalmásról jelentik: A Teleki-féle major istállójában karácsony este nagy huszonegyes-parti verődött össze a béresekből. Össz János és Rudics Mihály közösen adták a bankot. Mikor a kassza erősen felszaporodott, Rudics kijelentette, hogy ő önálló bankot akar s felszólította a partnerét, hogy osszák fel a pénzt. Össz János a közös bankért kardoskodott. A két cimbor a csunyán összeveszett a bankkérés felett. Gulyás Andor béresgazda ki akarta őket békiteni. Össz János ezen annyira fel-dühödött, hogy bicskát rántott s azt a gazda hátába döfte. A vér látása teljesen megvadtította a bicskázó bérest, elkezdett összevissza hadonászni a késsel, miközben még két bérestársát is megszurkálta. A csendőrök letartóztatták a szurkáló bérest.

Pörlik a milliós sorsjegyet. A Kuria legutóbbi ítélete, amelyben a bajai milliós sorsjegycsalás ügyében a szegedi királyi tábla ítéletét helybenhagyta, vagyis a bűnösöket jogerősen megállapította, most súlyos válságba sodorta a bajai kereskedelmi és iparbankot. A bank, amely nemrég még Bács-megye legelső pénzintézete volt, aligha kerülheti el a bukást, amelyből a fővárosi nagy pénzintézetek legutóbb megmentették. A szegedi tábla jogerős ítélete ugyanis, amely Wagner Sándor bankkönyvelőt két és fél évi fegyházzal sújtja, kétségtelenül megállapította, hogy a bajai bank ravasz fondorlattal, csalás és okirathamítás útján jutott a nyertes sorsjegyrészlet birtokába. A bajai pörnek azonban most újabb szenzációja van: Eckert Antal, akit a pör tárgyalása alkalmával négy-százezer koronával elhallgattattak, most pör útján fogja behajtani a bajai bankon a hátralékos hétszázezer koronát.

Elgázolt földmives. Bajáról írják: Németh Antal nagybaracska földmives meg-bokrosodott lovai elgázolták Baján a főtéren Androvits István szentistváni földmivest, aki nyomban meghalt. Némethet feljelentették a csendőrök.

Az alkohol számlájára. Bez-dánban Rusch Ferenc száraz molnár a napokban felakasztotta magát. A szerencsétlen embert — úgy látszik — a sok szesz normális esztétől fosztotta meg, mert tettét is részeg állapotban követte el és végzetes tettének elkövetése előtt az udvarában levő (lovak által hajtható) malmát úgy össze-rongálta, hogy az csak alapos javítás után lesz használható helyzetbe hozható.

Öngyilkosság. Kovács Julianna 28 éves cselédeány hétfőn délelőtt az újvidéki rendőrség börtönében, hol mint gyanúsított ideiglenes őrizetben volt, felakasztotta magát és mire tettét észrevették, meghalt.

Leugrott a vonatról. Schmidt Emil zombori utazónak a szépligeti állomáson át kellett volna szállnia, de elaludt s akkor ébredt föl, midőn vonatja már tovább haladt. Gyorsan összeszedte holmiját és a robozó vonatról leugrott. Arcát teljesen összehor-zsolta, azonkívül az állomásfőnök fel is jelen-tette testi épség elleni kihágásért.

Szökött huszár. Horváth József herecszántói legény a kecskeméti 8. huszár-ezredben szolgálta a császárt. Hán Ádám tizedes nyaklevesekkel excecizolta a bundást, aki emiatt megunt a vitézletet és megszökött a kaszárnyából. Civilruhát lopott magának és egész Bácsalmásig elkoborolt, ahol ráismertek és letartóztatták. A szökött katonát bilincsbe verve vitték a csendőrök vissza Kecskemétre.

Sok az ügyvéd. A Magyarországon bejegyzett ügyvédekről most tették közzé a hiteles statisztikai adatokat, amelyek azt mutatják, hogy az ügyvédek száma hazánkban állandóan és folytonosan szaporodik. 1904. végén bejegyzett ügyvéd volt 5300, 1905-ben 5512, 1906-ban 5776, 1907-ben 5994 és 1908. év végén 6215.

Tolvaj földmives. Frányó István őrszállási földmives kilenc élő gyermeknek az apja és mint ilyen agzódo félelemmel tekintett a tél elé. A kis földjén termelt gabona árát felemésztették az ősszel. Frányó István azonban nem azért családjára, hogy ne gondoskodjék a családjáról. Betörte a regőcei határban Veiner István tanyáján a kamrát és onnan elvitt egy 30 koronát érő boronát. A csendőrök a tettest Frányó személyében kinyomozták és letartóztatták.

Megégett lovak. Zentáról írják: Szombaton éjjel Czopf Herman tanyai lakos istállójában tűz ütött ki, amely alkalommal nyolc darab értékes ló a tűz martaléka lett. A tűz onnan eredt, hogy Czopf cselédje szombaton este egy beteg lovat pároltak fölmelegített korpával s azután azt zsákkal együtt reá kötözték. Nem vették észre azonban azt, hogy a korpa a melegítés alkalmával tüzet kapott, s így történt meg, hogy amikor ezt a lovon hagyták, a ló addig ficánkolt a melegségtől, míg a magára kötött korpát szét nem szórta, mire az ebben levő parázs felgyújtotta a közelben levő szalmát, mely csakhamar lobot vetett. Mire a cselédek a tüzet észrevették, akkorra már az istállóban volt 8 darab ló megfulladt és megégett. A kár mintegy 4000 korona, amely biztosítva volt.

S Z I N É S Z E T .

Heti műsor:

Péntek: Szerencse fia.
Szombat: Tilos a csók.
Vasárnap: Liliom.
Hétfő: Mozgófényképek.
Kedd: Aranyember.
Szerda: Tilos a csók.
Csütörtök: Rab Mátyás.
Péntek: Liliom.
Szombat: Lotty ezredesei.

*

Hétfő, december 27.

A tanítónő. Valahányszor üres néző-tér mellett látok kedvetlen előadást, mentem a társulatot, mert közönség nélkül játszani nem igen lehet. Valahányszor új darabban dühöng a szerepmentés, mentem az illető színészt, mert végre is mindennap más szerepet jól megvalósít majdnem képtelenség. Valahányszor látok kuszálót látok rosszul diszlevezve, mert a közönséget, mert végre jól és helyesen eljáratni csak ott lehet, hol van meg a közönség.

Ezeket a műsor körülményeket ma a mai előadásból teljesen nem tudom meglatálni. Zsupánszky Artúr régt ismert darabot játszottak, melyből, mint oly lehetetlen rendezésben, mint a mi viharvert szín-társunk fából készült. Egy falusi kántor lakásának díszítése, a tullelegáns, de ilyen szegényes, ilyen kedély nélküli kántorlak el nem képzelhető.

Románok a színház. Ezt a fájdalmasan komoly, sőt komoly színdarabot, megvan a nem-

zet napszámósaik minden munkája és keserve, tönkretette Remete ur.

Szánalmas bohózi figurát csinált belőle, kinek látására elfogott a keserűség, hogy ime ilyen színészek vannak nálunk. Grimace-okkal, arcintorítással nem szabad komoly darabban hatni akarni és ily szerepben csak elvárhatjuk azt tőle, hogy megtanulja mondókáját.

Egyáltalában tapasztaltuk már az idén ismételtén, hogy Remete Géza elbizza magát. Talán régi ismeretsége bátorítja erre fel, talán megunta a színészkedést. Vigyázzon, mert a közönség is megunja őt és nem tudjuk, mire nézve lesz ez kellemetlenebb.

A káplán (Tihanyi), főúr (Halmai), kántor (Iván), kántorkisasszony Haraszi Vilma is kedv nélkül játszottak és így dőcögött a darab.

Természetes, hogy ennek a rontásnak meg volt az áldozata is a tanítónőben. Áldozatul esett a darab és áldozatul esett Hevesi Mariska, a tanítónő. Aki megszokta a jó környezetet, az nem fogja magát jól érezni rosszabb társaságban és rossz milieuban. Hevesi Mariska, akinek jó, kiváló szerepe Tóth Flóra, a külsőségek hiánya, a diszletok esetlen volta folytán elkedvetlenedett és ő is csak lejátszotta a darabot. Értjük elkésredését és méltányoljuk, de azért kérve kérjük ne vesse el kedvét, maradjon meg minden rendezesbeli lehetetlenség dacára jó kedvében és ne bántsa őt az, ha szerepének egyes részeit ki is kell hagyni, mert pl. nincs butorkályha. Játsszék tovább azzal a kedvvel, mely őt a közönség kedvencévé tette és ne bántsa őt semminemű balsiker, melynek más az oka.

Kitünő volt Niczkyné. Az asztmás, ideges, felfuvalkodott paraszt milliomaszszonyt élethűen, fényesen adta.

Kedd, december 28.

A jókedvű paraszt. Jókedvvel, animóval, többel, mint amennyit a darab megér, játszották meg a Jókedvű parasztot. A darabot ismerjük már más évekből és azért csak azt jegyzem meg, hogy még az operette librettók világában is kevés ilyen tartalom nélküli szöveg található.

Toronyi, Remete, Solymosi a férfiak részéről, Mezei Margit és Haraszi Vilma a nők részéről mindent elkövettek a darab és előadás sikere érdekében és fáradozásukat a közönség szívesen honorálta.

Az est főhőse azonban a kis Markovics gyerek volt, aki oly ennivaló kedvességgel énekelt és játszott, hogy alig tudtunk vele betelni. Itt is felmerülhet a kérdés: Honnan van az, hogy annyi bájos művészgyermekből oly rossz felnőtt művész lesz?

Szerda, december 29.

A denevér. Ünnepi előadás számba ment operette előadás. Ha azt mondjuk, hogy az előadás kifogástalan volt, nem mondunk eleget, mert nemcsak az előadás volt jó, hanem az egyes szereplők is kifogástalanul játszottak.

Polgár Károly igazgató volt Eisenstein, Kaposi Józsa a felesége, Haraszi Vilma Adél, Tihanyi a foházigazgató, T. Lányi Edith Orlovsky herceg, Toronyi Gyula Alfréd. Mind a hatan jókedvűen játszottak. Kaposi gyönyörűen, teljesen pihent hanggal, játszó könnyűséggel énekelt. Igazán jól esik őt néha-napján hallani. Polgár Károly megint életet hozott a színpadra, csak ő maga volt egy kissé kevésbé élénk, mint máskor, különösen az

első felvonásban. Tihanyi azt a szerepet, melyet a színlap szerint Remete játszott volna, jól, sokkal jobban adta, mint ha az eredeti szereposztás megmarad.

Toronyi ma jól volt diszponálva és így szerepét jól érvényre juttatta, ugyszintén T. Lányi Edith is.

Utoljára hagytuk Haraszi Vilmát. Megvalljuk, féltettük őt Adél nehéz coloratur szerepének énekbeli nehézségeitől. Féltettük a darabot, mert rossz Adállal az előadás lehetetlen lett volna. Kellemesen csalódtunk. Haraszi Vilma kedvvel, temperamentummal játszott és oly meglepő biztonsággal tisztán, csengőn és kedvesen énekelt, mely dicséretére válik neki is és annak is, aki őt énekelni tanította. Egyáltalában figyelemmel kísérjük őt és örvedetesen konstatáljuk, hogy szorgalommal tanul és így nem mindennapi képessége és szorgalma őt csakhamar arra a polcra fogják helyezni, melyet kevesebb hanggal, de több szerencsével mások okkupálnak. S.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ karácsonyi számával kapják az előfizetők a nagyszabású karácsonyi albumot, négy színes melléklettel, egy műlappal, zenemelléklettel. Az albumba Mikszáth Kálmán, Szikra, Berceik Árpád, Pekár Gyula, Ady Endre, Szivos Béla, Fröhlichné Kaffka Margit irtak novellákat, Palágyi Lajos drámai költeményt, Kvassay Ede regényt, Vargha Gyula, Szabolcska Mihály, Zempléni Árpád és Szász Béla verset. E mellett megjelent a „Vasárnapi Ujság“ rendes száma is érdekes képekkel Honoluluról, Bournville angol kertvárosról, a Nemzeti Szalon téli kiállításáról, a Saharáról, az elhunyt s az új belga királyról, a Nobel-díj nyerteséről. Olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Szabolcska Mihály és Endrődi Sándor versei, Balla Ignác novellája, Gineverné Győri Ilona cikke, Alexander Bernát színházi tárcája stb. Egyéb közlemények: Garay Akos művészi rajza, Roskovics Ignác festménye s tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika“-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes-Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

CSARNOK.

A király menyasszonya.

Irta: **Krudý Gyula.**

Erzsébet lengyel hercegnő Lajos király menyasszonya volt és zárdában várta azt az időt, míg felséges mátkája jönnek látja érte jönni.

Ölben ülő gyermekek voltak mind a ketten, mikor eljegyezték őket. Az öreg magyar király nagy kísérettel vitte fiát a lengyel herceghez és a herceg nagy eljegyzési ünnepet rendezett. Dörögtek az ágyuk az ősi várkastélyban és az egész országban jártak a király lóhátas hírnökei: hirdették, hogy a kis királynak immár menyasszonya van. A két ölben ülő baba pedig értelmetlenül bámult egymásra. A kis menyasszonynak ragyogó arany kereszt volt a nyakába akasztva ez ünnepi alkalomra. A vőlegény apró kezeivel a csillogó kereszt után kapkodott és amikor nem adták oda neki, keserves sirásra fakadt...

Erdős hegyek között feküdt a zárdá. Országut nem vezetett erre, de a toronyból látni lehetett messzire a Dunát, amely mint széles ezüst szalag kanyargott és rajta mint

kis fekete skatulyák usztak a nagy teher szállító hajók.

A zárdai élet csendességébe nem igen jutott el a hír a külvilágból. Erzsébet álmódva sétálgatott a tavaszi estéken a zárdá kertjében és ismeretlen vőlegényére gondolt. Vajjon milyen ő? Titkon azt gondolta néha Erzsébet, hogy bizonyosan a jó öreg Szent Antalhoz hasonlít az ő királyi vőlegénye, mert Szent Antal volt a patrónusa, akinek hetenkint gyertyát gyújtott az oltár előtt.

De még a nénéket is hiába kérdezte, a jó nénék épen annyit tudtak a külvilági eseményekről, amennyit az öreg kertészről hallottak, aki hébe-korba elutazott szamaras kordéján a nem messzire fekvő kulcsos városba. Így hírt hozta annak, hogy háboru folyik az ország határain. A török — a régi ellenség — megint nyugtalanodik és a király seregével a délvidékre vonult.

Aztán megint nem jött semmi hír a külvilágból. A kertész már nagyon öreg ember volt s bizony nehezebbre esett az utazás. Kedves virágai és bokrai között időzött a legszívesebben és hiába biztatták a nénék az utazásra.

A fejedelemszöny, ha álmódni látta a gondjaira bizott menyasszonyt, gyakran megsimogatta a szép szőke főt jól ápolt, fehér kezével:

— Erzsébet, ne álmódj! Vedd inkább olvasó és szobádban mondd el a szentek litániáját.

A hercegnő lehajtott fővel engedelmessékedett. És a fejedelemszönynek igaza volt. A szentek litániájának elmondása után megkönnyebbült és lelke csupa édes, menyői gondolatokkal telt meg.

Igy várta Erzsébet az ő királyi mátkáját, míg egyszer valami rettenetes dolog történt.

Az öreg kertész a kulcsos városba vándorolt, de olyan gyorsan jött haza, hogy engedelmes szamara majd összetörte a kordét a hegyi uton a vágatásban. A kertész verejtékező homlokkal kereste fel a fejedelemszönyt és csakhamar hire futott a zárdában, hogy az ellenség betört az országba és épen ezen vidéken portyáznak csapatai.

— A jó Isten irgalmazzon nekünk, ha véletlenül erre a tájra vetődik valamelyik török kapitány a csapatjával. Kirabolják a zárdát, lakóit pedig rabszjira fűzve, elhajtják Sztambulba a vásárra.

A kertész sopánkodására általános rémület keletkezett a zárdában. A nénék a növényekkel összegyülekeztek a kápolnában és kétségbeesetten tördelték kezeiket.

Csak a fejedelemszöny nem veszítette el a fejét.

— Majd megsegít a jó Isten — mondta erős hangon. A zárdának erős köfalai vannak és ha becsukjuk a kapukat, nem egykönnyen jó ide be ellenség.

Ágota nővér, aki fiatal korában egy dalmát zárdában volt, amelyet megostrcmolt a török és a nénék csupán isteni csodával menekültek meg a bösz ellenség elől, sirva felkiáltott:

— Felgyújtják a zárdát és nekünk ki kell nyitnunk a kaput, ha nem akarunk mindnyájan a falak között égni.

A fejedelemszöny elsápadt, de aztán nyugodtan mondta:

— Inkább mindnyájan meghalunk, de az ellenség kezébe nem adjuk a király menyasszonyát.

Erre minden tekintet Erzsébetet kereste

Erzsébet lehajtott fővel térdelt egy oltár előtt, aztán boldog mosollyal állott fel.

— Látomásom volt, fejedelemszöny — rebegte halkán — a király segíteni fog rajtunk.

— Bár igazad volna gyermekem — sóhajtott a fejedelemszöny.

A kapukat bezárták, de már estefelé döngötni kezdtek a vaskaput. Egyelőre nem az ellenség zörgette, hanem a környékbeli nép, amely menekülve az ellenség elől, a zárda erős falai között keresett menekvést. Szekéren, lóháton, gyalogszerrel jöttek és estefelé már valóságos tábor volt a zárda udvarán. Férfiak, gyermekek, nők heverték a tűz körül, az öreg kertész a zárda kamrájából nagy kosarakban hordta le az élelmiszereket. Az apácák és növendékek a kápolnában gyűltek össze és a nyitott ablakon kihallatszott buzgó énekük. Éjfél tájban az öreg kertész, aki koronként felmászott a toronyba, azzal a hirrel toppant be a kápolnába, hogy az éjszakai eget köröskörül pirosra festik a hegyi falvak lángjai. Az ellenség a zárda közelében portyáz.

Mire virradni kezdett, már a kápolna ablakából is lehetett látni a török lovasokat, akik fel s alá nyargalásztak a tájon. Nemsokára megzörgették a kaput:

— Nyissátok ki — kiáltották, — de a zárdából nem hallatszott más, csak az apácák éneke.

Az udvaron iszonyu rémület keletkezett. A gyermekek és nők jajgattak, a férfiak sápadtan bámultak maguk elé.

Ekkor a zárda ablakából csengő hang hallatszott:

— Törjétek fel a pinceajtót! Van ott fegyver elég. Valamikor vár volt ez a hely.

Erzsébet hercegnő állott az emeleti ablakban. A fejedelemszöny ijedten húzta félre.

— Gyermekeim, mit tesz? Vár folyjon e szent falak között? . . .

Erzsébet elszántan nézett a fejedelemszönyra.

— Én maholnap Magyarország királynéja leszek. Ha a király nem segít, — segít a királyné.

Az apáca összecsapta a kezét:

— Gyermekek, nem tudod, mit beszélsz?

De a nép, amely a zárda udvarán zongolt, megértette a fiatal leány felszólítását. Egy pillanat alatt feltörték a pinceajtót és hordták ki a fegyvereket. Volt ott kard, buzogány, csatabárd. Micskey Miklósé volt valamikor a vár, aki bőven ellátta magát fegyverrel.

Erzsébet pedig így szólt az ablakból:

— Husz-harminc lovast látok odakünn. Idebenn pedig van száz férfi is. Ne legyetek gyávák, verjétek szét az ellenséget.

Igen ám, könnyű volt azt mondani. Az emberek meg voltak rémülve. Ugyan kinek volna kedve kinyitni a biztos kapukat, mikor odakünn a halált osztogatják? A törökök pedig szokott harcmódorukhoz folyamodtak. Már hordták is a máglyát a zárda falai mellé. Száraz fa, rözse volt elég az erdőben. Mindjárt lobogni fog a máglya. Onnan tüzet fog a zárda fedele, akkor aztán megégnek mind, vagy kinyitják a kaput. A török lovasok kacagva nyargalásztak a zárda körül.

Erzsébet hercegnő lefutott az udvarra. Egy reszkető férfi kezéből kikapta a kardot:

— Emberek! Én Magyarország királynak a menyasszonya vagyok. Aki akar, jön utánam, aki nem akar, marad.

A hercegnő arca ragyogott, a szeme pedig villámlott. Magasra emelte kezében a kardot.

— Ne féljétek. A bátrakat segíti az Isten.

Nem kellett már többet szólnia. Egyszerre zugni kezdett a tömeg. Az asszonyok kikapkodták a férfiak kezéből a kardokat.

— Megyünk mi, ha ti nem mertek.

A zárda vaskapuja döngve felnyílt. A sok asszony, férfi kiabálva rohant ki a mezőre. A török lovasok egy pillanatra megdöbbentek, de mire összeszedték volna magukat, már leráncigálták őket a lóról.

Olyan csetepaté kerekedett a zárda körül, hogy csakugy ropogott. A fejedelemszöny hiába jajgatott kétségbeesve. A jó nénék látván a kápolna ablakából, abba hagyták az éneklést, aztán mindenki kapott a kezébe vagy seprőt, vagy botot. Agota nővér egy súlyos vasfeszületet kapott fel. Aztán mind kifutottak a zárdából. Ha két-szerannyi lett volna az ellenség, azt is szétverték volna. De futott is esze nélkül a török, amerre látott. Akinek nem volt gyors a lába, az nagyon pórul járt. Nem mult el egy negyedóra, már tiszta volt az ellenségtől a zárda környéke.

Erzsébet hercegnő a csetepatében karcolást kapott a homlokára. Bekötötte egy fehér kendővel.

Este felé egyszerre trombitaharsogás hallatszott a hegyek közül. A király jött nagy sebesen egy csapat válogatott vitézzel.

Bezzeg nagy volt almélkodása László királynak, mikor meghallotta a történeteket. Megesókolta menyasszonya kezét s így szólt:

— Erzsébet, te valóban méltó vagy Magyarország koronájára.

*

A régi krónika, amelyben ezt a történetet olvastam, feljegyezi, hogy Erzsébet királyné büszkébb volt arra a karcolásra homlokán, mint a koronájára.

NYILTTÉR.*)

Boldog újévet!

Weinfeld Mór, az Elite-kávéház tulajdonosa ez uton kíván boldog újévet m. t. vendégeinek, jóbarátainak és összes ismerőseinek.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

60 fillért

akár bélyegben is, ha küld az alanti címre, megkapja

Tábori Róbertnének

Egy igazi anyja

:szellemi hagyatéka:

című kis művét.

LENGYEL ÖDÖN

Bpest, VI., Andrássy-ut 27.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy **Falcione Lajos ur tehenészetéből** nálam naponta kapható:

Teljes tej literje . . . . . — K 18 f.
Legfinomabb teavaj kilogramonként . . . . . 3 K 20 f.
Tejszin, tejföl és túró . . . . . — K — f.
Valódi karlócai szőlőürmös literje . . . . . 1 K 60 f.
Legfinomabb rizlingi bor 2 éves literje . . . . . — K 88 f.

Raktáron tartok mindennemű legfinomabb gyártmányu **likörök, gyomor-erősítő likörök, cognac, rum** zárt üvegekben és poharanként. *—1

Válogatott jegesalma kilogramonként . . . . . 1 K — f.
Válogatott szercsika alma kilogramonként . . . . . — K 80 f.
Válogatott budai alma kilogramonként . . . . . 40—60 f.
Narancs 1 láda 300 drb } 15 K — f.
Narancs 1 láda 200 drb }
Citrom 300 drb . . . . . 7 K — f.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

ÖZV. VÖRÖS ISTVÁNNÉ,

déligyümölcs-üzlete,

ZOMBOR, Trefort-utca.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GŐZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2, 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyuk-szemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan
:: friss víz. ::

52-19

Óra Ékszer és Aranyáru!

Karácsonyi és ujévi ajándékok nagy

választékban!!

ÜZLETÁTHELYEZÉS.

Óra-, ékszerjavítások és átalakítások

a legolcsóbb árban eszközöltetnek!!

Óra-, ékszer- és aranyáru üzletemet ZOMBORBAN, a Fő-utcán ugyanazon oldalon lévő volt FREY IMRE ur üzletébe helyeztem át, hol raktáron tartok a mai kor igényeinek megfelelő

ÉKSZER-, ÓRA- és ARANYÁRÚT, valamint VALÓDI EZÜST és CHINAEZÜST
... DÍSZTÁRGYAKAT és EVŐESZKÖZÖKET dús választékban. ...

Pontos, szolid kiszolgálásomról előre is biztosítom a n. é. közönséget s nagybecsű pártfogását kérve, vagyok 10-10

Betűs gyűrűk minden újra alkalmas darabja 2 korona,

!! 1 korona és 40 fillérért kaphatók. !!

Egyes cikkeket beszerzési áron adok el.

kiváló tisztelettel

Keszler Dezső,

órák és ékszerész,

Zomborban, a Fő-utcán.

Karácsonyi és ujévi ajándékok igen olcsó árban.

3736/1909.

Hirdetmény.

Bezdán község hasznosbérbe adja a tulajdonát képező s a hétnek minden esütörtöki napján tartandó hetivásár jogát a jövő 1910. év tartamára 1910. évi január hó 2-ik napján délután 4 órakor a község háza tanácstermében megtartandó nyilvános szó és zárt írásbeli árverésen.

A kikiáltási ár 400 korona, amelynek 10%-a úgy a szó, mint a zárt írásbeli ajánlatoknál bánatpénzül teendő le.

A képviselőtestület az árverezők, illetve ajánlattevők között szabadon választhat.

Bezdán, 1909. december hó 27.

Bosnyák János, Amsein Mihály,
jegyző. 2-2 bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTERNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK

GYASZLAPOK

SZÁMLAK

LEVÉLFEJEK

NÉVJEGYEK

ELJEGYZÉSI ÉS

ESKETÉSI KARTYÁK

SÍMA- ÉS

DOMBORNOMATU

MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

PÁPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
 ÉS A
 KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK

MŰVEK

NAPTÁRAK

TÁBLÁZATOK

FALRAGASZOK

KÖRLEVELEK

TÁNCVIGALMI

MEGHÍVÓK

TÁNCRENDK

ÉTLAPOK

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **folyó hó 25-től, karácsony első napjától kezdve üzletemben,**

„CSITAONICA“ sörcsarnokban
: Pilseni Polgári Sörfőzdének :
„Pilseni ösforrás“

sörét fogom kimérni. Kérem a n. é. közönség támogatását és előre is biztosíthatom **jó ételek és italok** kiszolgálásáról. Tisztelettel

Vranits Mladen,
a „Csitaonica“ bérője. 3-3

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 56

!! Őszi szállításra előjegyezhető !!

Reitter Oszkár

főkapitány,

fajbaromfi gazdasága, **NAGYBECSKEREK.**

- ANGLIÁBÓL -

Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók)

Kitüntetések:

- Arad
- Budapest I., II.
- Belgrád
- Lovrin
- Lugos
- Nagybecskerek
- Nagyvárad
- Pozsony
- Pécs
- Pancsova
- Szófia
- Szeged
- Szatmár
- Szabadka
- Temesvár
- Veszprém
- Wien
- Zenta

	him	tojó
hozott telivér, fajtisza, legelsőrendű állatok		korona
Óriás nagy angol emdeni liba	25	25
Óriás nagy pekingi kaesa	10	8
Fehér Orpington	10	8
Sárga Orpington	10	8

FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS!

Allami nagy aranyérem! Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések!

57. sz. 1909.

Pályázati hirdetmény.

A Jegricska felső lecsapoló társulatnál rendszeresített és ellialáozás folytán megüresedett vízmesteri állás betöltése végett pályázatot hirdetek és felhívom pályázni szándékozókat, hogy képesítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket alulírt társulati elnök címére legkésőbb **1910. évi január hó 15-éig** nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Az állás javadalmazása: fizetése évi 1400 kor., lakbére évi 300 kor.,

utiátalánya évi 300 kor., összesen 2000 korona, mely összeg havi előleges részletekben fog a társulati pénztárból kifizettetni. A megválasztandó vízmester a társulati elnök és a választmány rendelkezése alatt áll és nemcsak műszaki, hanem a társulat ügyeinek kezelése körül előforduló bármely irodai teendőket is végezni köteles.

A társulati ügyeken kívül más, akár magán, akár közérdekű ügyekkel csakis a társulati elnök előleges engedélye mellett foglalkozhatik.

Hódság, 1909. évi december hó 20-án.

Szemző Károly,
társulati elnök.

Magyar királyi Államvasuti pályaozás.

Mi mindanyian

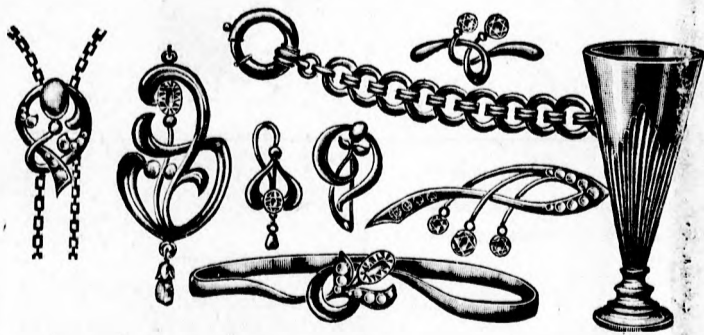
AJÁNDÉKUNKAT:

! UJ !
ÉVI

Ékszer átalakítás és órajavítások azonnal eszközöltek!

órákat, arany, ezüst, briliáns ékszereket és chinaezüst disztárgyakat helyben csak:

tárgyakat helyben csak:

Stebler Antal,

— órás és ékszerésznél —

!! LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLJUK. !!

„Ékszerek“

!! MESÉS OLCSÓ !!
NAGY VÁLASZTÉRBAN.

- Arany betűs gyűrű darabja . . . . . 2 kor.
- Ezüst betűs gyűrű arannyal bevonva . . . . . 50 fillér.
- Ezüst betűs gyűrű darabja . . . . . 30 fillér.
- Ezüst kereszt gyűrű darabja . . . . . 50 fillér.

Törv. engedélyezett zálogházi becsús.